

BESZÁMOLÓ A „WOMAN XXI - INTERNATIONAL CONFERENCE ON WOMAN” SZAKMAI TALÁLKOZÓRÓL PORTO, 2024. SZEPTEMBER 26-27.

A Portóban megrendezett konferencia megerősített abban, hogy a Fehér Borókával közös kutatási témánk nem csak a hazai környezetben releváns, hanem nemzetközi szinten is. Emellett tárgította a tudásomat azzal kapcsolatban, milyen sokszínű a nővel kapcsolatos tudás és kutatási kérdés. A Woman XXI konferencia interdiszciplináris szemlélete ráadásul olyan témákba engedett bepillantást, amikről korábban egyáltalán nem volt ismeretem.

Az egyik legérdekesebb előadás számomra Johanna Jeukendrup Rothman *The Status of Women in Ecological Economics in Europe* című prezentációja volt. Bár a közgazdaságtan alapvetően távol áll tőlem, az a kérdés, hogy a nők szerepét és jelenlétét vizsgálták ebben a tudományterületben, nagyon izgalmas felvetés. Az előadó nem csak arról beszélt, mennyivel kevesebb nő van jelen a közgazdaságtudomány területén és milyen jelentős aránybeli különbségek vannak a férfi és nő kutatók és az általuk publikált tanulmányok között, hanem felvonultatta a legelső női közgazdászokat is.

Mindezek mellett pedig olyan jó gyakorlatokat is bemutatott, melyek már kisiskolás korban megalapozzák a lányok reál tudományokhoz fűződő pozitív kapcsolatát. Mivel ez az első szekció első prezentációja volt, az előadó szánt időt arra is, hogy egymásnak bemutatkozzunk,

ami nem csak a kutatási témáink sokszínűségét villantotta fel, hanem az országokat is, ahonnan érkeztünk.

Szintén nagyon érdekes volt Bogna Kietlinska *Transition from girlhood in the clash of millenia: qualitative observations from central Europe* című előadása. Amellett, hogy maga a kutatási téma is izgalmas, a földrajzi közelség és a politikai környezet hasonlósága miatt külön felkeltette az érdeklődésemet. Az előadó habilitációs témája a lengyelországi rendszerváltáskor tinédzser lányok nőiségről és nőiségről való tudása, a szexualitásról és a "jó nőről" való közbeszéd alakulása.

A fenti témákat interjúk módszerrel vizsgálta, az adatfelvétel még mindig zajlik, így előzetes eredményeiről számolt be. A '90-es évek előtt a nők főként feleségként, édesanyaként és

háziasszonyként tudtak "érvényesülni", teljesen természetes elvárás volt, hogy ezt a hármas szerepet vállalják, és kiteljesedésüket ebben éljék meg. Magáról a női testről, annak változásairól vagy a szexualitásról egyáltalán nem hallottak. A '90-es

évek elején tinédzser lányok esetében ez valamelyest változott, hiszen megjelentek a Magyarországon is ismert, erre a korosztályra fókuszáló újságok, mint például a Bravo, Bravo Girl. Az interjúk alapján azonban az rajzolódott ki, hogy ezek a lapok és a kissé szabadabb közbeszéd még nem hozott gyökeres változást, hiszen az elsődleges szocializáció ideje, az otthoni és főleg az édesanyáktól látott példa és mentalitás még erősen hordozta a szilárd szerepekre való nevelést és azt a tabusított hozzáállást, mely nem csak nem hozta szóba a szexualitást, hanem tiltotta is az arról való beszélgetést.

Abban a szekcióban, melyben előadásomat tartottam, két másik előadás volt. Ezek is érdekes kérdéseket vetettek fel, azonban a vizsgált területet nem vagy csak érintőlegesen,

egy-egy dilemma mentén lehet összehasonlítani a hazai viszonyokkal. Andressa Camargo Prates *Child And Adolescent Marriage in Brazil: the main layers and challenges faced in case reduction, from a postcolonial analysis* című előadásában a braziliai gyermekházasságokról beszélt, melyekben szinte minden esetben idősebb férfi vesz el kiskorú lányt. Bár a Fehér Borókával közös kutatásaink nem érintik konkrétan a gyermekházasságok témáját, sok olyan élettörténetet ismertünk meg, ahol kiskorú lányok legalább felnőttkorú, de sok esetben akár legalább tíz-húsz évvel idősebb férfihoz költöznek, szinte minden esetben azzal a reménnyel, hogy így kikerülhetnek a nehéz helyzetükből, legyen szó akár gyermekvédelmi intézményekről, akár családon belüli mélyszegénységről, bántalmazásról vagy egyéb traumát okozó helyzetről. A saját mintánkban is megjelenő vonás nem csak a rossz helyzetből való menekülés, hanem a korai (és egyenlőtlen életkorú) párválasztás miatti közvetett kiszolgáltatottság, mely megmutatkozhat például a korai iskolaelhagyásban, mely megnehezíti a későbbi jobban fizető munkavállalást vagy korai (sokszor a még felnőttkor előtti) gyermekvállalásban. Ezek a minták rajzolódtak ki a brazil adatokban is. Az előadó ismertette azt is, hogy kutatási témájához mennyire nehéz adatokat gyűjtenie, mert ezek a házasságkötések gyakran informálisak és azáltal léteznek, hogy a párt a környezetük házastársként definiálja, s nem történik anyakönyvezett házasságkötés. A statisztikai adatok hiánya és ezáltal az érintettek körének nehezen történő meghatározása is kapcsolódási pont volt, hiszen mint ahogy a Brazíliában gyermekházasságban élők száma is ismeretlen és csak nehezen becsülhető, úgy a hazai hajléktalan populációra is csak közvetett adatok állnak rendelkezésünkre. Ezen belül pedig a hajléktalan nők, különösen, ha tág értelemben tekintünk rájuk, s a szívességi lakáshasználókat is ide értjük (akik közül sokan akár kiszolgáltatottabbak, mint azok, akik hajléktalanellátó intézményeket vesznek igénybe), pont olyan láthatatlanok, mint az informális házasságban élő fiatal(korú) lányok Brazíliában.

A szekcióm előadásai utáni kérdéseknek helyet adó időben egy nagyon intenzív beszélgetés bontakozott ki, mely közel másfél órán keresztül tartott. Az előadókkal és a hallgatósággal arról beszélgettünk, mit is jelent pontosan az erőszak, mennyire függ ez például az adott társadalom kulturális beágyazottságától és a gyermekkori neveléstől. Egy Brazíliából érkező előadó elmesélte, hogy számára mennyire felszabadító, hogy Európában szabadabban öltözhet, és nem kell azon gondolkodnia, egy-egy ruhadarab viselése közben mennyire érzik feljogosítva magukat a férfiak arra, hogy zavaró megjegyzéseket tegyenek. Egy résztvevő azt a dilemmáját osztotta meg, hogy öt éves fiával hogy tudja megértetni, amit otthon lát, azt nem

teheti meg bárkivel. Az óvodából kapott jelzést, hogy a fia simogatott egy kislányt. A hozzászóló elmesélte, hogy akkor értette meg, hogy a fiú ezt látja otthon, hiszen a férjével szeretik egymást, mindennaposak köztük az érintések. Azt is összehasonlítottuk, a hatóságok milyen módon, hányadik jelzésre és milyen súlyosságú esetekben nyújtanak segítséget a bántalmazott embereknek.

The challenges of homeless women in mixed services című előadásom egyértelműen felkeltette a hallgatóság érdeklődését. Többen visszajelezték, hogy eddig kevés ismerettel rendelkeztek a hajléktalanellátó intézményekről, így az sem merült fel bennük, milyen lehet ezeket nőként használni. Szerették volna számokban is megismerni a magyarországi hajléktalanságot, s azon belül a nők arányát. Emellett az anyaság és a hajléktalan kismamák kérdése érdekelte őket a leginkább.

A konferencia nem csak a nemzetközi bemutatkozás kiváló terepe volt, hanem a kapcsolatépítésé is, hiszen azóta is élénk levelezést folytatunk az előadókkal.

A beszámolót írta: Lengyel Lea

Budapest, 2024. október 5.

A konferencián való részvétel az Európai Unió támogatásával, a BMSZKI 2024. évi Erasmus+ programjának keretében valósulhatott meg. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

